

Klasszikus héber nyelv 4.:

Szintaxis

BBN-HEB11-204

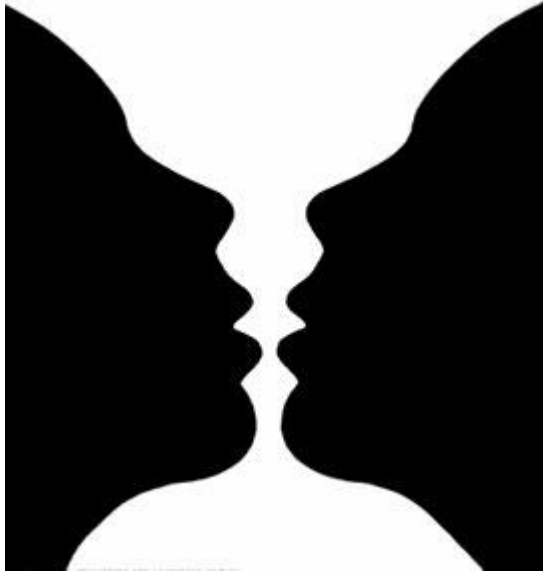
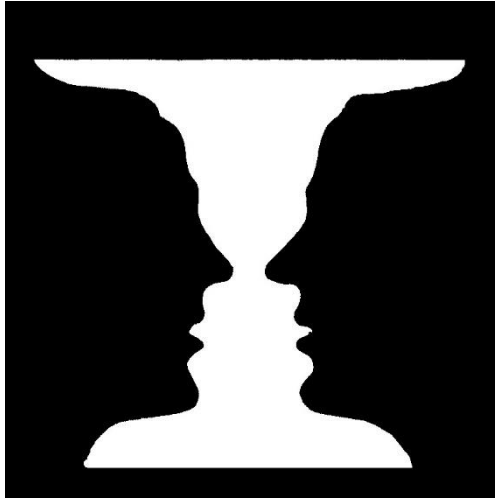
Koltai Kornélia, Biró Tamás

2014. november 26.

Témaválasztás házi dolgozatra

Ismétlés: rendhagyó igék

Gestalt

Szintaxis, különböző szempontokból

- Alany és állítmány egyenrangú
- vs. az alany az állítmány egyik vonzata (a tárgy, stb. mellett)
- Függőségi viszonyok a mondat szavai között:
 - állítmány → alany, tárgy, határozó...
 - alany / tárgy / határozó → jelző...
- vs. konstituensek:
 - szó → szókapcsolat → szókapcsolat → ... → mondategység → mondat → szöveg

Arnold és Choi, p. 164

A magyar nyelvtanétól eltérő terminológia:

- Simple sentence („egyszerű mondat”): egy mondategység
- Compound sentence: több, egymás mellé rendelt mondategység
- Complex sentence: fölé- és alárendelt mondategységek

Mondategységek
(tagmondatok, clauses)

(Arnold & Choi 5.1)

Mondategységek (tagmondatok, clauses)

- Egy elemi állítás: valakiről, valamiről teszünk egy állítást.

- *alany + állítmány* vagy *topik + komment*

- Egy állítás vagy kettő?

Sámuel elment, és lefeküdt a helyén

- a. Sámuelről teszünk egy állítást, amely történetesen összetett:

Sámuel [elment és lefeküdt a helyén].

- b. Két állítás, amelyek történetesen ugyanarról a személyről szólnak.

[Sámuel ; elment], és [___ ; lefeküdt a helyén].

Mondategységek (tagmondatok, clauses)

- Egy elemi állítás: valakiről, valamiről teszünk egy állítást.
- *alany + állítmány* vagy *topik + komment*
- Miből áll az állítás?
 - Akiről az állítást tesszük (alany / topik)
 - Az állítás, amit róla teszünk (állítmány / komment)
 - Igei állítmány
 - Névszói, ill. igei-névszói állítmány
 - Az állítás ideje, aspektusa, modalitása, stb.: múltbeli? ismétlődő? feltételes? kívánatos, ha bekövetkezne? kérdés? Ezeket partikulák, finit ige, szórend vagy egyéb nyelvtani megoldások fejezhetik ki.

Névszói mondategységek

(5.1.1)

(a) Az állítmány főnév

Pleonastic pronoun (témaismétlő névmás? kopula?) opcionális

(b) Az állítmány melléknév

(c) Az állítmány participium

(d) Az állítmány előjárós csoport

Alany+Állítmány: *azonosító* (az alany természetét, azonosságát jelöli)

Állítmány + Alany: *leíró/minősítő* (alany minőségét, tulajdonságát írja le)

Igei mondategységek

(5.1.2)

(a) Az alany: főnév (tulajdonnév, határozott, határozatlan), névmás

(b) Szórend:

(a) Alapszórend: VSO

(b) Az alapszórend módosulhat:

egy-egy mondatrész kiemelése a mondat elejére → nem *waw*-consecutivum

(a) Hangsúly, fókus, stb. az alanyon,

(b) Más alany, mint az előző mondatban,

(c) Hangsúly, fókus, stb. a tárgyon vagy más mondatrészen

(d) Költői szöveg ritmusa

(e) Kérdésre adott válasz kiemelése

(f) Kérdőszók mozgatása mondat elejére

Házi feladat

Menetrend

- Dec. 3: a házi dolgozat témáját 5 mondatban összefoglalni.
- Dec. 10: a félig, $\frac{3}{4}$ részben kész házi dolgozatot 5 percben bemutatni (féloldalas handout vagy két-három diából álló prezi segítségével)
- Dec. 15, hétfő (közösen meghatározandó időpontban): záró zh
- Dec. 18, csütörtök: A házi dolgozat leadási határideje
- Dec. 19, péntek: jegybeírás határideje

Következő órára: olvasandó + házi feladat

1. Elolvasni 5.3 (pp. 186–192)
2. Házi dolgozat témáját néhány mondatban össze tudni foglalni
3. *Gemináta* igék: elsőéves anyag átisméltése (összes törzs!)
4. Szabadon kiválasztott bibliai versekből
 - Összegyűjteni 15 partikulát
 - Egy partikula max. háromszor szerepelhet, de eltérő legyen a jelentése, funkciója.
 - Elöljárók is, határozószók is, egyebek is.
 - Jelentésüket, funkciójukat értelmezni a tankönyvi kategóriák (4 alpontjai) szerint.

Papíron, a tanszéki titkárságon leadva. Határidő: **hétfő** dél (12:00).

Viszlát jövő szerdán!